Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 92. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 27-го КВІТНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 27, 1979 No. 92. VOL. LXXXVI.

„Похід за свободу" у Філядельфії

Філядельфія, Па. (З. Л.). — Комітет оборони людських прав України ім. Валентина Мороза у Філядельфії відзначує День Валентина Мороза з приводу 43-іх роковин з дня його народження маніфестаційним „Походом за свободу", який відбудеться у Філядельфії у суботу, 28-го квітня ц. р.

Початок походу о 2-ій год. по полудні із Індепенденс Молл при вулицях Честнат і 5-ій в центрі міста, звідки учасники походу зорганізованими лавами із відповідними транспарантами помаршують до Музею Мистецтва, де на закінчення походу відбудеться відповідна програма із виступами наймолодшого українського дисидента Віктора Боровського, Сестри Ґльорії із Комісії Кардинала Кроля для людських взаємин, міського радного Люіса Йогансена та інших.

В поході візьме численно участь зорганізована молодь українських шкіл у Філядельфії та громадянство. Комітет підготовив відповідні летючки для роздачі публіці.

Для улегшення транспортації шкільної молоді та громадянства на місце збірки перед Індепенденс Молл Комітет замовив 6 автобусів, які виїдуть в суботу, 28-го квітня о год. 1-1:15 по полудні з-під приміщень „Рідної Школи", СУМА, „Тризуба" та Школи Українознавства при церкви св. Покрови.

У рамках відзначення „Дня Валентина Мороза" відбудеться також заходами філядельфійського Комітету оборони ім. В. Мороза та менор Джуніор коледжу в днях 27, 28 і 29-го квітня ц. р. у приміщеннях Менор Джуніор коледжу при Факс Чейс Ровд у Дженкінтавні триденна виставка оригінальних видань Самвидаву різнонаціональних Гельсінкських Груп. У відкритті виставки візьмуть участь Віктор Боровський, Надія Світлична, Сестра Ґльорія Колман та інші. Після відкриття висвітлюватимуть фільм про „Переслідувану Українську Церкву у Совєтськім Союзі.

Комітет оборони ім. В. Мороза у Філядельфії закликає українське громадянство не лише спонзорувати участь шкільної молоді, але також взяти численну участь у цьогорічному відзначенні Дня Мороза, як також у відкритті виставки у п'ятницю, 27-го квітня о год. 7:30 вечора у менор Дж. коледжі, а пізніше у маніфестаційному „Поході за свободу" в суботу, 28-го квітня о 2-ій год. по полудні із Індепенденс Молл в центрі міста.

ЗСА СПРОМОЖНІ ПЕРЕВІРЮВАТИ ЧИ СССР ДОДЕРЖУЄТЬСЯ САЛТ II — ТВЕРДИТЬ КАРТЕР

Президент Картер після його промови про САЛТ II на конвенції Асоціяції Видавців Американських Газет. Зліва — Ел Нюгарт, президент Асоціяції.

Ню Йорк/Портсмут. — Промовляючи у середу, 25-го квітня, на річній конвенції Асоціяції Видавців Американських Газет, що проходила в Ню Йорку, президент Джіммі Картер твердив, що не зважаючи на те, що ЗСА втратили дві розвідувальні бази в Ірані, Америка все одно зможе цілком задовільно перевірювати, чи Совєтський Союз додержується постанов ного договору про обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II), що його Президент плянує підписати десь в кінці травня під час вершинної конференції із совєтським лідером Леонідом Брежнєвим. Президент Картер перестеріг Москву, що якщо совєтські чинники старалися б нарушити будь-які постанови договору, то Америка готова анулювати цілий договір.

Промова Президента перед видавцями газет вповні стосувалася САЛТ II, бо, як вказують спостерігачі, в Сенаті, який мусить ратифікувати цей договір, існує поважна опозиція до САЛТ II, а також подібна опозиція існує серед американського загалу. Противники побоюються, що договір дасть Совєтському Союзові військову перевагу, а крім того ЗСА не будуть спроможні перевіряти, чи Москва додержується постанов договору.

З уваги на цю опозицію, президент Картер у своїм виступі підкреслював, що він ніколи не погодився б на договір, який послабив би оборонну спроможність ЗСА, зазначуючи, що САЛТ II не буде підписаний, аж поки Америка не зможе вповні перевіряти чи СССР додержується договору. Він не входив у подробиці щодо методів перевірки, але підкреслив, що

(Закінчення на стор. 4)

Совєти зміцнюють свою воєнну фльоту на Індійському океані

Вашінгтон. — Військова розвідка З'єднаних Стейтів Америки підтверджує попередні здогади, що Совєтський Союз розпочав процес розширення і зміцнення своєї воєнної фльоти на Індійському океані, розбудовуючи рівночасно військові порти і летовища у заприязнених з СССР країнах. Совєтські бомбовики „ТЮ-16", випосажені новочасною радарною апаратурою, систематично патрулюють в Індійському океані та біля берегів Південного Ємену, спостерігаючи за рухами американської й іншої фльоти в Арабському морі і Перській затоці. Західні військові аналітики думають, що на випадок конфлікту якраз ці важливі стратегічні райони можуть відіграти рішальну ролю.

Основними базами совєтської військової фльоти на далекому Сході являються порти в Мінську і Владивостоку. В Мінську, наприклад, стаціонує відомий літаконосець „Київ", який має на своєму покладі ескадрон добре озброєних гелікоптерів і легких бойових машин з вертолетним стартом, а також велику площадку для евентуальної посадки інших машин. Тепер літаконосець „Київ" і супроводжаючі його кораблі заанґажовані у маневрах біля берегів Мозамбіку в західній частині Індійського океану. Військова розвідка ЗСА передбачає, що група цих кораблів, випосажених у модерну зброю, включно з атомовими ракетами, переїде в скорому часі до Владивостоку, головної совєтської бази в цьому районі. Західньоевропейські аналітики однак вважають, що немає покищо ознак, що совєтська фльота мінятиме свою позицію і вона напевно залишиться на довший час в Індійському океані.

Зміцнення і поповнення совєтської воєнної фльоти дуже турбує Японію і тому прем'єр-міністер японського уряду Масайоші Оґіра висловив був минулого тижня стурбовання і заповідав зміцнення японських бройних сил та збільшення японського оборонного бюджету, якщо ситуація не зміниться. Японія почувається особливо загроженою фльотою СССР, стаціонованою в Мінську.

Одним з факторів при оцінці західніх аналітиків виступає Іран, політична ситуація якого все ще не устабілізована. Москва слідкує також за розвитком подій в Афганістані і Пакістані. Загально припускають, що Совєтський Союз зацікавлений в якнайдовшому кипінні іранського котла. Дехто з політичних аналітиків навіть думає, що у випадку погіршення ситуації і загрози для теперішніх революційних комітетів Аятоли Хомейні, Москва напевно інтервенювала б військово в Ірані. Західньоевропейська преса, оцінюючи ситуацію на Близькому Сході стверджує, що для Совєтського Союзу Іран є важливішою справою, як наприклад, Афганістан.

У зв'язку із зміцненням совєтської воєнної фльоти у Пентаґоні переважає думка, що ЗСА повинні за всяку ціну задержати сильну фльоту в Індійському океані, щоб балянсувати совєтську. Тому формування американської 5-ої фльоти, на думку Пентаґону, як також розбудова військової бази на острові Дієґо Ґарсія є конечним під сучасну пору, якщо ЗСА бажають залишитися рівнорядною силою в Індійському океані і сусідніх водах.

МОСКВА НАСИЛЬНО ПРИЩЕПЛЮЄ НЕРОСІЙСЬКИМ НАРОДАМ БЕЗДУШНУ КАЗЕННУ КУЛЬТУРУ, РУСИФІКУЄ ЇХ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Як ми вже повідомляли, у зв'язку з відзначуванням в Пермських таборах Дня солідарности народів СССР у боротьбі проти російсько-совєтського колоніялізму, російський політв'язень Владімір Балаханов вислав листа до Президії Верховної Ради СССР. Тепер передаємо винятки з другого звернення Балаханова до Президії Верховної Ради СССР, написаного з цієї самої нагоди.

„За останні десятиліття XX сторіччя світ став свідком визволення і незалежности багатьох націй і народів. На земній кулі постало понад 100 нових самостійних суверенних держав.

Цей закон нашого часу — встановлення націями своїх прав — свідчить про широке примінення в житті найголовніших принципів міжнародного права, що їх голосять статут ООН, Загальна декларація прав людини, декларації про надання незалежности колоніяльним країнам у багатьох міжнародних пактах про громадянські, політичні, економічні, соціяльні і культурні права, які входять в основу міжнародно-правних актів — принципи рівноправ'я і самовизначення народів, їх права вирішувати власну долю.

Та не всюди здійснюються ці принципи. В першу чергу, і майже виключно, їх не здійснюють супроти народів, поневолених російсько-радянським колоніялізмом і імперіялізмом. І щоб здійснити ці принципи треба напружено боротися, постійно пригадувати про них і звернути на них увагу світової громадськости.

У такому якраз аспекті, цей принцип був підписаний три роки тому в Кінцевому акті Гельсінкських нарад про безпеку і співпрацю в Европі — ст. VIII Декларації Кінцевого акту.

Добре відома справа, що у висліді довгої і впертої боротьби проти колоніяльно-імперіялістичного ярма російської царської імперії, багато поневолених народів здобули при кінці першої світової війни національну свободу і державну незалежність, здійснивши тим самим своє невід'ємне право на самовизначення:

Але, більшовицький режим, ще більше деспотичний, жорстокий і найтоталітарніший, який прийшов на зміну царизмові, знову взяв під немилосердну окупацію Україну, Білорусію, Грузію, Вірменію, Азербайджан і інші країни, які недовго втішалися свободою. Пізніше — в 1940 році — Литву, Латвію, Ес-

(Закінчення на стор. 4)

М. Сороку переобрано на голову Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Чікаґо

Чікаґо, Ілл. (В. Н.). — У п'ятницю, 30-го березня ц. р. в год. 7-ій вечора відбулися Загальні Річні Збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, тут в залі Дому Відділів УНС. У присутності 28-ох учасників, збори відкрив голова Окружного Комітету Михайло Сорока, головний радний УНС, який запропонував програму Зборів, прийняту без змін. Збори обрали предсідником Зборів мгра Луку Костелину, секретарем Степана Горалевського. Відчитаний протокол з минулих Загальних Зборів присутні одобрили.

Михайло Сорока

Звіти з праці Окружного Комітету склали голова М. Сорока, секретар С. Горалевський, а фінансовий сек-

(Закінчення на стор. 4)

Ген. Гейґ закликає ЗСА протиставитися експансіонізмові Москви

Ню Йорк. — Минулого понеділка, 23-го квітня, генерал Александер М. Гейґ, головнокомандувач збройними силами Північно-Атлантійського Союзу (НАТО) і головний комендант американських військ в Европі, промовляючи на полуденку під час річної конвенції Асоціяції Видавців Американських Газет, заявив, що ЗСА мусять взяти на себе провід серед країн вільного світу, щоб „протиставитися совєтському втручанню в справи ,третього світу' ", додаючи, що хоча Америка повинна провадити цю акцію, то потребуватиме для цього підтримки і співпраці всіх своїх союзників.

Ген. Александер М. Гейґ

Ген. Гейґ, який залишить згадані військові пости в кінці червня цього року, підкреслив, що Захід не може наївно надіятися, що політика детанту розв'яже всі міжнародні проблеми, бо Совєтський Союз, використовуючи детант, власне

(Закінчення на стор. 4)

Роберт Стравс буде американським посередником між Ізраїлем і Єгиптом

Вашінгтон. — Президент Джіммі Картер у вівторок, 24-го квітня, найменував Роберта Стравса, свого головного дорадника в ділянці торговельних справ і колишнього голову Крайового комітету Демократичної партії, на пост американського посередника під час переговорів між Ізраїлем і Єгиптом відносно майбутности окупованих Ізраїлем арабських земель на західньому березі ріки Йордан і біля міста Ґази, як теж в справі надання внутрішньої автономії палестинським арабам на цих землях.

Роберт Стравс

Роберт Стравс перебере свої функції літом ц. р., бо перед тим справу палестинських арабів обговорюватимуть „нижчі єгипетські та ізраїльські урядовці", а крім того, Конгрес ЗСА щойно десь в червні-липні схвалить торговельний законопроєкт, що стосується Близького Сходу.

Призначуючи Стравса на згаданий пост, президент Картер повідомив, що ізраїльський прем'єр Менахем Беґін і єгипетський президент Анвар ель-Садат привітали номінацію Стравса, бо обізнані з його службою на різних інших відповідальних постах. Роберт Стравс має фактично заступити президента Картера і державного секретаря Сайруса Венса, які перевантажені іншими справами, в дальших ізраїльсько-єгипетських переговорах.

(Закінчення на стор. 4)

Москва обвинуватила у „вандалізмі" другого американського кореспондента

Москва. — Пресові агентства інформують, що Пітер Ганн, кореспондент журналу „Бізнес Вік" заявив своїм колегам акредитованим в Москві, що совєтські офіційні чинники обвинуватили його у „вандалізмі" і знищенні готелевої кімнати в часі його перебування в центральній Азії. Це вже другий випадок потурбування американських кореспондентів, які відвідували азійські республіки в Совєтському Союзі. Минулого тижня невідомі осібняки, правдоподібно агенти КҐБ, підсипали наркотику до їжі чи пиття кореспондентові журналу „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" Робінові Найтові, а його дружину фізично потурбували. Потім КҐБісти вимагали від Джін Найт підписання фальшивого документу, в якому було зазначено, що її чоловік був п'яний і ображав почування місцевих жителів.

Американські чинники з амбасади в Москві внесли формальний протест до міністерства закордонних справ СССР, але американський протест був брутально відкинений совєтським міністерством, яке не прийняло вияснення Найта і зізнання його дружини, кажучи, що вони були видумані.

Кореспондент Ганн заявив, що він не почувається до жадної вини і не поповнив ніякого злочину. Більше того, йому навіть ніде не звертали уваги, що він порушує якінебудь права.

Виставка писанок в музеї Церкви-Пам'ятника в Бавнд Бруку

Бавнд Брук (І. П-Ф). — З нагоди святкування Великоднього Циклу, на Провідну Неділю, 29-го квітня, відбудеться виставка писанок з постійної колекції Музею та приватних колекцій Анастасії Сочинської з Ню Йорку та Мирослави Гординської з Верони, Н. Дж.

Головною атракцією цієї виставки буде показ різьблених писанок відомої різьбарки Валентини Третяк з Лівінґстону, Н.Дж., яка вже 25 років різьбить писанки з метою відтворити автентичні взори писанок на дереві зі всіх земель України, від найдавніших взірців до сучасних орнаментів.

Окрім виставки писанок будуть вперше виставлені деякі з 4000 зарисовок писанок, досі ніде неопублікованих, які зібрав з усіх земель України та зберіг проф. Кость Мощенко, бувший директор Музею Народного Мистецтва в Полтаві.

Після врочистої Провідної Відправи на цвинтарі у Бавнд Бруку, Музей буде відкритий для загального відвідування. Рівнож, під час виставки на Провідну Неділю буде показуватись фільм відомого українського кінематографа Славка Новицького під назвою „Писанка", який буде йти що пів години.

Виставка писанок триватиме від 29-го квітня до 3-го червня 1979 р. Музей відкритий кожного тижня від години 12:00 до 5:00 по полудні та за попереднім домовленням. По ближчі інформації просимо дзвонити на такий номер: (201) 356-0090 або 356-9105.

Цієї неділі в Бавнд Бруку посвятять пам'ятники двох визначних українців

Бавнд Брук, Н. Дж. — У Провідну Неділю, 29-го квітня ц. р., тут на місцевому православному цвинтарі св. Андрія будуть посвячені пам'ятники двох визначних українців, а саме: сл. п. Вячеслава Давиденка, довголітнього редактора „Свободи", „Вісника" ООЧСУ, відомого мовознавця та автора багатьох науково-джерельних статтей на літературні та інші теми і сл. п. Євгена Лозинського, знаного політичного і громадського діяча, колишнього голови Головної Управи ООЧСУ, голови Об'єднання колишніх політичних в'язнів, члена Екзекутиви УККА та багатьох інших товариств.

Посвячення відбудеться після Божественної Літургії, яку очолить Блаженніший Митрополит Української Православної Церкви Мстислав у сослуженні Архиєпископів Марка й Константина та навколишнього духовенства. Служба Божа, як відомо, заповіджена на год. 9:30 рано. О год. 12-ій дня Владики і духовенство відправлять Соборну Панахиду біля хреста-пам'ятника на цвинтарі.

Президент Картер взяв участь у відзначенні річниці голокавсту

Вашінгтон. — Президент Джіммі Картер, віцепрезидент Волтер Мондейл та інші члени уряду й Конгресу взяли участь в церемоніях відзначення „Міжнароднього дня голокавсту" та 36-ої річниці жидівського повстання у Варшаві, які відбулись тут у вівторок, 24-го квітня, в ротонді Капітолю.

У своїх промовах до понад 1,000 зібраних учасників президент Картер і віцепрезидент Мондейл підкреслювали, що „світ не сміє допустити до того, щоб такі злочини повторились" та що навіть такий масовий геноцид, як нацистами спричинений голокавст „доказав непереможність людського духу". Вони натаврували обоятність людства під час голокавсту, в якому „згинуло 6 мільйонів жидів і мільйони інших людей".

Довшу промову виголосив письменник Елі Візель, колишній в'язень концентраційних таборів в Авшвіці й Бухенвальді, де згинули його батьки і сестра. Візель є родом з Мадярщини і під цю пору очолює комісію президента Картера в справах голокавсту. Він подав кілька характеристичних спогадів з часів перебування в концентраційних таборах та закликав людство не забувати про голокавст.

Вірменський священик Вартан Гартуніян з Белмонту, Массачусетс, відмовив молитву за „душі 1.5 мільйона вірменських мучеників", які згинули під час турецької масакри на початку цього сторіччя. Церемонії закінчив рабін Бернард Раскас відмовленням молитви за померлих в єврейській мові, а хлоп'ячий хор з Атлянти, Джорджія, відспівав кілька пісень до віршів, що збереглись з часів голокавсту.

Ч. Кросс очолює Американський Інститут на Тайвані

Вашінгтон. — Чарлс Кросс, колишній амбасадор ЗСА в Сінгапурі, очолюватиме Американський Інститут на Тайвані, що його встановив уряд ЗСА раніше цього року з метою вдержання економічних, торговельних й культурних зв'язків з Тайпеєм. Ч. Кросс якому 56 років, був наймснований на це становище радою директорів Інституту. Він переїде до Тайпею в червні цього року.

Як відомо, Американський Інститут на Тайвані був затверджений Конгресом ЗСА на пропозицію Білого Дому після того, як ЗСА зірвали дипломатичні зв'язки з Тайваном, визнавши Китайську Народну Республіку. Зв'язки поміж ЗСА й Тайваном матимуть „неурядовий" характер, хоча ЗСА дальше продаватимуть оборонну зброю Тайванові та вдержуватимуть тісні торговельні зв'язки. Минулого тижня перший заступник прем'єр-міністра КНР Денг Шіаопінґ висловив „затурбовання й серйозні застереження" щодо форми нового договору поміж ЗСА й Тайваном та заявив групі п'ятьох американських сенаторів, що ці зв'язки можуть пошкодити нормалізації відносин поміж ЗСА й КНР.

Виставка самвидавної літератури у Менор коледжі

У зв'язку зі святкуванням уродин Валентина Мороза, які припадають у квітні, відбудеться у Менор Джуніор коледжі при Факс Чейс Ровд у Дженкінтавні, Па. виставка оригінальних манускриптів підпільної літератури зі Совєтського Союзу. Манускрипти випозичено з видавництва „Сучасність".

Виставку, що її спонзорує Комітет Прав для України — Комітет ім. В. Мороза і Студійний Осередок Української Культури при Менор Джуніор коледжі, відкриють у п'ятницю, 27-го квітня о год. 7:30 вечора в будинку Василіянської Бібліотеки. Під час відкриття пані комітету вгощатимуть гостей.

Виставку відкриє Віктор Боровський, колишній в'язень психіятричних лікарень. Виставка включає спільні апелі багатьох політичних в'язнів, документи з України, Росії, Вірменії, Естонії, Литви, Гельсінкської Групи, документи релігійних переслідувань, листи Андрея Сахарова, Щаранського, Чорновола, Мороза і т. п. Всі документи писані на тоненькому перґаменті. Під час виставки висвітлюватимуть фільм про переслідування релігії у Совєтському Союзі.

Виставку можна буде оглянути теж в неділю 29-го квітня від год. 2-ої — 5-ої по полудні.

У суботу, 28-го квітня о год. 2-ій по полудні почнеться „Похід за свободу" з нагоди уродин Валентина Мороза і триватиме до год. 5-ої.

„ПИСАНКА" ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ

Ню Йорк, Н. Й. — Об'єднання Жінок ОЧСУ — Відділ в Ню Йорку влаштовує в суботу, 28-го квітня ц. р., о год. 2-ій по полудні в залі Українського Народного Дому при 2-ій евеню — „Писанку" для української дитини. В імпрезі візьме участь Надія Світлична із своїми синами Яремою та Івасиком. Крім виступу Н. Світличної в програмі передбачено виступи дітвори-учнів Школи Українознавства при Осередку СУМ-А та музичні точки, які виконає молодь СУМ-А з Ню Йорку. Організатори надіються, що на цю небуденну і цікаву імпрезу прибудуть родичі з діточками.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕДАҐУЄ КОЛЕҐІЯ У СКЛАДІ (поазбучно):
Любов Коленська, Володимир Левенець, Зенон Снилик, Василь Тершаковець і Євген Федоренко (тепер виконуючий обов'язки голови Колегії).

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 25¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Небезпечна пропозиція

Нещодавно в Ню Йорку відбулася пресова конференція, на якій кілька лікарів-спеціялістів повідомило, що їх досліди з мавпами, яких навчено курити денно по одній цигарці маріхуани, виявили, що в мізках цих мавп наступили безповоротні анатомічні зміни. Лікарі підкреслили, що мавпи курили маріхуану тільки протягом 6-ох місяців, додаючи, що їхні досліди заперечують твердження деяких інших лікарів, що маріхуана, нібито, не спричинює жадних тривалих неґативних наслідків.

Дещо раніше в Трентоні, Н. Дж., теж відбулася пресова конференція, під час якої ряд науковців, покликаючись на досліди в ляборатріях визначних американських університетів, між ними Колюмбійського університету в Ню Йорку, доказували, що довготривале вживання наркотика маріхуани може спричинити аномалії в немовлят, стерильність у дорослих осіб та безповоротне пошкодження мозкових клітин.

Беручи під увагу докази цих та інших науковців про дуже шкідливі наслідки від вживання маріхуани, треба дивуватися президентові Джіммі Картерові, який вже кілька разів звертався до Конгресу із закликом, щоб законодавці зліквідували федеральні кримінальні кари, які тепер стосуються осіб, в яких знайдено малу кількість маріхуани, призначену, мовляв, ,,для приватного вжитку''. Хоча Президент зазначує, що не пропонує ,,злеґалізувати вживання маріхуани'' і далі обстоює принцип, що продавці маріхуани повинні бути притягнені до судової відповідальности, то одначе вважає, що такі кари, як терміни ув'язнення для осіб, що їх переловлено з малою кількістю маріхуани, є несправедливі, бо на ціле життя накладають на ту особу тавро кримінального злочинця, не зважаючи на те, що дана особа не нарушила жадного іншого закону. Президент Картер зазначує, що далі треба задержати грошові кари для осіб, в яких знайдено маріхуану, але переконаний, що переловлені особи не повинні бути обтяжені на ціле життя ,,кримінальним рекордом''.

І хоча на перший погляд пропозиція президента Картера може виглядати гуманною, мовляв, він не хоче, щоб особи, які допустилися однієї помилки, терпіли за неї ціле життя, то фактично становище Президента дуже небезпечне, і то для цілого населення Америки.

Поперше, як зазначено, існує багато доказів, що вживання маріхуани шкодить не тільки особі, яка цей наркотик вживає, але також може спричинити аномалії в немовлят, якщо мати вживала маріхуану під час ваґітности.

Подруге, якщо будуть зліквідовані кримінальні кари для осіб, в яких знайдено малу кількість маріхуани, то імпорт цього наркотика до Америки зросте, як теж збільшиться кількість осіб, які вживатимуть маріхуану, зокрема серед молоді, бо багато людей, які дотепер бояться пробувати цей наркотик, — їм же загрожує ув'язнення і кримінальний рекорд, — втратять той страх, знаючи, що їм грозить тільки грошова кара і більш нічого, як це пропонує президент Картер.

Отже, в дійсності, Президент пропонує зліквідувати ,,відстрашуючу силу'' законів, які стосуються зловживання маріхуаною. Пропозиція президента Картера може мати ще навіть більш загрозливі наслідки для населення ЗСА, бо людина, яка може легше набути маріхуану, згодом може перейти і на більш шкідливі наркотики, як кокаїна, морфіна, героїна тощо. Як відомо, в Америці найбільший відсоток наркоманів — це серед молоді, а молодь є майбутність кожного народу.

Петро Григоренко

МАТЕРІЯЛИ ДО НОВОГО ГОНОЛЮЛЮ

[2]

У цей час ще запис: ,,З 10-го по 27-ий день голодівки недосвідченні ,,годувальці'' в СИЗО (спецізолятор, П. Г.) КГБ не зуміли мене штучно годувати... Але 24 листопада мене відвезли до в'язничної лікарні, де досвідчені тюремщики швиденько мене нагодували — в кайданах, з викрученням рук, до хрусту в хребті''. А 25-го грудня слідчий Слобожанюк заговорив про те, що треба ,,нейтралізувати'' галас піднятий на Заході ,,щиросердечним покаянням'', котре ,,переважно винагороджується повним помилуванням''.

Чому саме в цей день слідчий завів таку розмову? Чи не надійшов час одержати результати від згаданого хрусту в хребті; в КГБ досвідчені скручувати в'язи. Вони знають через який час повинні появитися результати їхньої роботи. Можливі, звичайно, відхилення в днях, а то й тижнях, в залежності від фізичного стану ,,оброблюваного об'єкту''. Снєгірьов в той день, 25-го грудня, ще нічого не відчув. ,,Погано мені стало — пише він — в січні. Десь в середині лютого вимовлене слово ,,стенокардія''. Зійшовся ,,консіліюм''. І почали лікувати від ,,стенокардії''. Але хворому ставало все гірше''. Біль в грудях і в поясниці не давав спати. ,,Допити до лютого стали рідші, все було вже обпитане... але слідчий Слобожанюк все ж мусів двічі в тиждень викликать'', (Чому мусів? Нічого вони не зобов'язані, ведуть себе, як заманеться, просто потрібно було досліджувати, як розвивається хвороба. П. Г.).

2-го березня Снєгірьова відправляють до в'язничної лікарні. Знаючи, що це за ,,лікарня'', він протестує, вимагає звільнення з ув'язнення, щоб одержати можливість лікуватись в нормальних умовах, вказує на те, що без цього він може померти у в'язниці. ,,Ви не боєтесь цього? — запитує він у слідчого. Але той спокійний.

— А чого нам боятись? Скрізь можна захворіти, Гелій Іванович, і все може трапитись''... — А дійсно, чому їм боятись! І влада в руках, і прислужливі методи підготовані до того, щоб дати який їм треба висновок.

5-го березня віднімається права нога (ось тобі і ,,стенокардія''). Викликали хірурга для консультації. З характеру огляду і з питань зрозумів, небезпека в хребті, десь біля шиї. ,,І відразу догадка: біля шиї? Чи не там, де мене особливо ,,обережно'' утримували і затискали ,,годувальці'' 24 листопада?'' А між іншим у хворого віднялась і друга нога, повністю порушилась праця кишечника, припинився стул і сечовипускання. Але лікують, як і попередньо від ,,стенокардії''. Як лікують і який нагляд за хворим, про це не можна читати без болю, обурення і жаху. Ось що пише сам Гелій з безпосередніх вражінь: ,,Раптом пішла сеча, яка вже добу там сиділа. Вертухай відскочив, лаючись. Упав я вже на ліжко. Облив його, все, якось мокре попідсували, в мокрому й спав. Звідси і почався пролежень, на перетинку, котрий і до цього часу ,,цвіте''. І далі, вже про інший випадок: ,,Потім знову прийшли люди, якось щось мокре прибрали, підіткнули, перевернули мене. Не знаю чи стало легше. Мені було все одно. Я відчував себе в дерьмі й сечі, всередині і назовні''.

І ось людині в такому стані, щодня, на протязі тижнів і місяців повторюють одне і те саме — варто написати йому ,,покаяння'' і його негайно переведуть до доброї цивільної лікарні і почнуть по-справжньому лікувати. І говорить це не тільки слідчий, але й лікарі. Якщо це не тортури — жорстокі й жахливі, — то нехай мені скажуть, що це таке? Під час одного з чергових нагадувань слідчого Гелій говорить: — ,,Щиросердечне розкаяння?... Так би мовити під медичними тортурами? Викручуванням рук, та ще до того хворих?'' І Гелій знову, в котрий раз, рішуче відкидає пропозицію. Але сили його на останку. Ось запис, що свідчить про це: ,,Коли мене розпирало від сечі і ....., молив Господа, щоб припинив Він муку мою, щоб муки припинив і зламатись не допустив''. Допити з кожної дрібнички продовжувались — в середньому через день. Слідчому Слобожанюку треба було спостерігати за прогресуванням моєї агонії. І, нарешті, він дочекався''. Снєгірьов написав ,,покаянну''.

,,Виглядала вона щиро, і моя за стилем, і написана. Щастя, що тупоголові жандарми замінили її своєю''. У записках наводиться текст написаного самим Гелієм. Це дійсно його стиль. Текст же, що був опублікований в пресі 1-го квітня, типова чиновно-жандармська творчість. Це і спричинило мене сказати, в своїй першій заяві про покаяння Снєгірьова: ,,Та і не певний я, що це не фальшивка. Стиль, в усякому разі, не Снєгірьовський''. Тепер ми знаємо, що був і Снєгірьовський варіянт ,,покаяння''. Але мова тепер не про те. Своє відношення до ,,покаянь'' я висловив у вищезгаданому листі. Там я зауважував тим ,,зверхдисидентам'', котрі хотіли обов'язково ,,затаврувати'' ,,розкаявшогося'', що не визнаю за будь-ким, а особливо за тими, хто сам не побував в лабетах КГБ, права осуджувати тих, хто не витримав і зламався. Там ламати вміють. Осуждати треба не тих, хто ламається, а систему, яка ламає людей, примушуючи їх на брехливі покаяння. Снєгірьов підписав таке ,,покаяння'', але він герой, який звершив велетенський подвиг. Він підписав, але не зламався, а лише зігнувся. Зігнувся і випрямився. Зігнувся і випрямився, як одинока тополя під хвилею буревію.

[Продовження буде]

Леся Лисак-Тивонюк

ПРОВОДИ

Сонце грало золотими зайчиками, коли Ганна увійшла до кухні. Встала нині раніше, як звичайно, хоча це була неділя. Томина неділя, чи як у нас казали, Провідна. ,,Проводи'', — подумала, готуючи родині сніданок, кладучи на стіл рештки Великодньої паски, яку спеціяльно зберігла на нинішній день. Так робила колись Ганнина мати, відтак вона ціле довге своє життя. А воно замикало в собі простір і час, які Ганна звала одним коротким словом: ,,вдома''...

Так, тут для неї було тільки місце поселення. Добре, вигідне місце, за яке дякувала не раз Господеві, та частина її душі разом з молодістю, залишилася там. Зовсім інакше, як Надійки, її внучки, для якої окреслення ,,дім'' було саме тут, ніде інакше. Та Ганна вважала своїм обов'язком розказувати синовим синам, а тепер наймолодшій Надійці про місце і часи, які врилися в пам'ять. Робила це вважливо, обережно, щоб не викликати притаманного молодим спротиву, своєрідного бунту. Слухали її, як слухається якусь набожну леґенду, в яку треба вірити й шанувати. І напевно це залишило якийсь слід, якого не всилі були затерти модерні часи.

Та нині Ганна була якась задумана, мовчазна. Щойно, коли їхали підміською околицею до церкви, промовила: ,,Ти хіба не забула, Надійко, що нині Проводи. Це наче своєрідне продовження Великодня. Коли людина радіє, не хоче, щоб ця радість скоро проминула, хоче її продовжити, хоче поділитися нею з тими, яких любить. Коли я була дитиною, Надійко, я відчувала, що на Проводи люди несуть вістку про Христове Воскресення тим, які вже не могли разом з ними заспівати ,,Христос воскрес'', бо їх вже між живими на землі не було. І коли моя мати несла на цвинтар три хлібини на Парастас, мені видавалося, що це ми ділимося паскою з тими, які не могли вже засісти з ними до столу... Появилося якесь особливе почуття близькости з рідними, що спали вічним сном на сільському цвинтарі. Так, Надійко, зараз по Богослужбі всі люди йшли з церкви ,,на гроби'', несучи свої хліби.

Ганна дивилася крізь вікно на знайому підміську околицю, та бачила щось інше, бачила ту давню картину. ,,А йти не треба було далеко, бо цвинтар був зараз біля церкви. Так і бачу кам'яні, білені вапном хрести. Більші й менші, на який кого було було стати. А деякі з них були небілені, — сірі від дощів й вітрів, порослі зеленим мохом зі старости. Вже навіть написи на них затерлися. Це ті, яких родини вже вимерли. Або може кудись виїхали, хоча зі села рідко хто виїздив, за вийнятком тих, які їхали за океан на заробітки. Призабуті могилки запалися, зрівнялися зі землею, бо не було кому їх підсипати. Зате ті, яких родина дбала про могилки, були високо підсипані, зеленіли весняною травою.

На тих, до яких з мамір'ю я йшла, вже зацвів барвінок. Такі веселі, синенькі квіточки, мов окрушини синього неба. Бо барвінок вважали зіллям непроминаючого життя. Квітчали ним і паску на Великдень, і коровай на весілля, і могилки тих, що сплять. Гарний це був звичай, Надійко, багато давав до думання. Як мати розстелила льняний рушник і поклала на ньому три хлібини — дві поруч чебе, третю зверху — гілки квітучого барвінку простелилися по рушнику. У хліб, що лежав зверху, мати застромила свічку. Щоб горіла, як священик прийде відправляти Парастас.

Картина, яку змальовувала пам'ять Ганни не була вже віддалена простором і роками. Вона наче бачила її крізь вікно. — Я наче чую запах тих хлібів, покладених на білому рушнику — промовила тихо. — Пам'ятаю, як мати моя казала, що кожна господиня старалася, щоб хліб був гарний на вигляд, бо бачили його люди.

Покриті зеленню, вистелені рушниками і хлібами могилки під час Проводів не виглядали сумно. Виглядали радше на якийсь великий стіл, де відбувається таємнича містерія. Спершу в соняшному світлі, під кінець у весняному сумерку, роз'ясненому блисками свічок.

— В сумерку? — здивовано перебила заслухана Надійка. — То це так довго тривало? — не могла зрозуміти.

(Закінгення на стор. 3)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Д-р Володимир Пасіка. У КРУТЕЖІ ШАЛУ. Наукове Товариство ім. Шевченка. Торонто, Канада. 1979, ст. 285. Мовний редактор мгр Іван Манастирський. Світлина автора.

У 1976 році д-р В. Пасіка видав був в Торонті книжку ,,Думки і тіло''. Книжка мала великий успіх, і ми писали про неї на сторінках ,,Свободи''. В цій книжці написано про появи психоневроз в людей і про спосіб їх лікування. Численні особи після прочитання цієї книжки користали і з лікарських порад її автора. ,,Думки і тіло'' представляють дію думки — ідеї у поодиноких людей, а у ,,Крутежі шалу'' автор представляє ,,дію ідей — конфлікт світоглядів на арені народів'' — так заявляє сам автор у ,,Прологу''.

,,Думки і тіло'' був науковим твором, але його читалося немов цікаві оповідання, бо там порушувано окремі проблеми про психоневрозу в окремих розділах, що мали белетристичну форму. ,,У крутежі шалу'' читається немов цікава повість, хоч автор порушує цікаві проблеми про взаємини Польщі-України-Москви, але не в формі наукових трактатів.

Автор починає свій твір липнем 1955 року — зустріччю в Криниці з товаришем недолі д-ром Ляндавом, з яким він мав їхати 22-го червня 1941 року зі Львова до Тернополя. Але вибух війни цьому перешкодив, хоча пізніше вони обидва мали нагоду спільно пізнати, яка різниця між тим, що голосить комуністична програма російських большевиків, і як вона виглядає в дійсності, головним чином у відношенні до поляків, українців, киргизів та всіх інших народів, що їх поневолив Сталін, про якого тут багато говориться.

Книжка складається з двох частин: ,,Мандрівка на схід'' (7-132) і ,,Між Европою й Азією'' (133-282). Автор лікар, його покликали до війська, і він мандрує, спочатку сам, а пізніше зі шпиталем із Тернополя через Збараж до Шепетівки, Староконстянтинова, Фастова, Києва, Каганівки, через Харків до Козачої Лопані, через Пензу, Куйбишев, Новосибірськ аж до Казахстану. В другій частині автор живе в Казахстані і в Киргизії, згадує місцевості Алма-Ата, Ліпси, Джамбул і Мерке.

Автор мандрував разом із двома лікарями жидами, д-ром Клярком і д-ром Найгером. Ми вже згадували про третього жида лікаря — д-ра Ляндова, що про нього автор пише на початку своїх спогадів — чи радше повісти. Д-р Ляндав вірить, що жидівський нарід є вибраним народом. Він арґументує це так:

,,Людина, отже й народи, мають вільну волю і самі себе вибирають. Вибирають принципи й ідеї, згідно з якими мають жити і вмирати. Духовість народу, творчість духа становить його вартість і вирішує про його вибрання. Народи самі себе вибирають перед обличчям Творця на шляхах буття''.

Цей жид хоче їхати до Ізраїля, бо Гітлер показав усів жидам, що вони не німці, не французи, не англійці, а жиди''. Раніше вони ,,жили погорджувані і ненавиджені і вмирали під чужими прапорами і за чужі справи''. Айнштайн сказав був, що ,,коли його теорія справдиться, то його вважатимуть за німця, а коли не потвердиться, то за жида''. Це згадуємо тому, бо воно може відноситися і до нас на чужині, щоб ми не забували, хто ми... Жиди не втратили своєї ідентичности, живучи дві тисячі років між чужими народами, розсипані по цілому світі, а наша найновіша еміґрація швидко проріджується вже в перших десятках побуту між чужими народами...

Д-р В. Пасіка в своїй праці підкреслює те, як киргизи зберігають свою народність, борячись перед русифікацією. Ось ,,розкулачений киргиз'', який був ,,на засланні'' в Україні, заявляє авторові цієї праці (говорить по-українськи):

,,Україна прекрасний край... Але ми киргизи — для нас Киргизія найкраща''.

Він партійний, але він знає, що ,,партійний киргиз, заки вступив до партії, був уже киргизом, він киргизом вродився і киргизом умре. Завдання киргиза — попередити киргиза, коли йому щось загрожує''. А в нас?

Інший киргиз, Джан-Ша, партійний, але він ,,проти московської тиранії'', бо ,,комуніст — не значить раб москалів'',, як саме хочуть москалі, яких ,,комунізм є фашизмом-расизмом''. Русифікація навчила киргизьких дітей російської мови, але вони співали цією мовою протиросійські пісні.

Джан-Ша тішився таким станом русифікації і конче хотів почути, чи й українські діти співають подібних пісень. Автор мусів йому навести протисталінську пісню, що її співають в Україні:

Сталін, Сталін!
Дай нам мила, —
Наші воші мають крила

Автор стрінув в Казахстані і в Киргизії численних поляків, які саме тоді довідалися про те, що Сікорський і Сталін підписали договір про організацію польської армії з тих поляків, що були в Совєт-

(Закінгення на стор. 3)

Ігор Качуровський

РОЛЯ „ХАТЯН" У РОЗВИТКОВІ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(До семидесятиріччя заснування журналу „Українська хата")

[6]

У двадцятих роках в Україні на зміну цьому традиційному етнографічно-побутовому театрові прийшла була позамистецька аґітка, де важили не художня вартість твору й не професійність акторів, лише клясовий підхід і революційна спрямованість. Тоді ж таки в нас опера відокремилася від драми, а водночас постав експериментально-модерністичний театр Курбаса. Однак, наприкінці тридцятих років ті театральні традиції, проти яких виступала ,,Українська хата'', почали були знову відроджуватися по дрібних районних театриках. Не знаю, як там стоїть справа сьогодні, але серед українських скупчень на еміграції ці традиції зберігаються й досі...

Історія українського театру, як і кожного, складається з трьох окремих моментів. Перший — історія драматургії, час написання драматичних творів, їхній стиль і характер. Другий — постановка тих творів на сцені, режисура, сценічні засоби, техніка гри акторів. Нарешті, третій момент: це реакція публіки, критичні статті й дискусії довкола поставлених творів.

Крім цитованої статті ,,Опера і драма'' пера захованого під псевдонімом ,,М. Григ...'' театрознавця журнал ,,Українська хата'' опублікував ще низку рецензій на п'єси українських драматургів (зокрема на твори Винниченка та Лесі Українки). Тому дослідник історії українського театру не може оминути цього журналу.

Одним із найактивніших співробітників ,,Української хати" був Микита Шаповал. Якщо його поезії (бож який українець не писав поезій?) не підносилися над пересічним рівнем, то його публіцистичні статті заслуговують на те, щоб їх визнати вершиною тодішньої української публіцистики. Ці статті він підписував псевдонімом ,,Сріблянський". Тут поєднувалися талановитість і пристрасність автора, його цілеспрямованість та ерудиція. Одна з найцікавіших статтей Шаповала-Сріблянського в ,,Українській хаті" присвячена нашому письменству. Автор зупиняється на двох тісно пов'язаних проблемах: убогість тодішньої української літератури та конфлікт літературних поколінь. Не зашкодить нагадати, що ця сама проблема виринула була в українській совєтській літературі з початком руху шестидесятників, але там її розв'язали за допомогою мордовських таборів і психіятричних лікарень...

Мушу сказати також, що Сріблянський свідомо оминає найвизначніших представників нашого письменства тієї доби. Він бере, так би мовити, середній рівень. Зупиняючися на конфлікті літературних батьків і дітей, він каже:

,,Незадоволення (,,молодих") ... виявляється в нових прийомах писання, в трактуванні нових тем, в обміркуванні нових елементів нашої літератури, що почали входити в неї ще з кінця дев'яностих років і одержали зараз же од критики назву ,,декадентства", ,,модернізму", ,,естетизму", ,,егоїстичного естетизму"... за свій інший, ще невиданий вигляд."

З жалем зупиняється Сріблянський-Шаповал на такому явищі, як праця деяких українських письменників, котрі претендують на ,,булаву" в літературі, на ниві у російського письменства. Він називає імена Костомарова, який вважав українську мову придатною лише для домашнього вжитку, Мордовця, що російською мовою писав романи з української історії...

Заторкнувши питання стилевої залежности української літаратури від російської, автор каже:

,,Відповідно духу часу і пануючій школі російського письменства — реалізму — наші письменники теж були реалістами. Але наш ,,реалізм" дав дуже малий імпульс до поширення українського світогляду, не зробив впливу, не то що перевороту, в національній суті літературного українства. Розуміється, в національній суті. Бо українство жило і живе тепер з одного імпульсу — націоналізму, який мусить охопити життя всієї нації, а не тільки окремої верстви — селянської. Націоналізм мусить бути універсальним, а не клясовим."

Далі Сріблянський зупиняється на описовому характері українського реалізму, який є лише засобом, замість бути світоглядом:

,,У нас був ,,реалізм" Квітки, що ,,ще раніш Ауербаха" писав оповідання з селянського життя на Кріпацькому ґрунті, був ,,реалізм" усіх письменників (опріч Шевченка і де в чім Куліша), що наполіг на селянство, начебто на єдиний об'єкт реалістичного писання, і почав описувати бідолашне життя ,,убогого брата". Хіба поза змалюванням усіх подробиць селянської хати та ,,національного" вбрання та анекдотів, хоч би й драматичного характеру, немає іншого життя? Де наш реалізм Турґенєва, Достоєвського, Толстого, або Успенського, Гаршина, Горського?"

Не менш гостро осуджує Шаповал-Сріблянський і тогочасну українську лірику, старої школи, яка ще трималася народницьких традицій. Читаємо: ,,У ,,поезіях" теж — аґрарні мотиви: ранок встає, женці жнуть, гей, на косовицю, годі спати, нум до роботи і так далі. Ти йому хоч коляку на голові теши, що віршування ,,на аґрарні мотиви" зовсім не розв'язує аграрного питання, що заклик ,,нумо" зовсім не є робота, що сонце встає на горизонті патріотичної уяви зовсім наперекір усяким законам астрономії і що поетична ,,роса плаче" всупереч метереології — а він тобі зараз: а що робить, коли я кохаю рідний край!"

Далі в цій статті автор розвінчує ,,демократизм" української інтелігенції, вважаючи його фальшивим. Він каже, що ця інтелігенція, добре знаючи тодішню російську та західньоевропейську літературу, майже не знає своєї, української. Причину він бачить у тому, що стара, традиційна наша література вже не задовольняє потреб передового розуму...

Сріблянський стверджує:

,,Наша література ,,старих" ... не має в собі отого змагання до нового світу. Вона малює те, що єсть, описує події, факти, особи в їх побутово-етнографічно-економічній обстанові, реґіструє все це добросовісно, з точністю, але й з мертвістю фотографії, з пунктуальністю поліцейського протоколу, але все це ... нецікаве, бо відоме, старе, обридле; з літературою як мистецтвом не має нічого спільного; давати картини побуту і подій — це не значить давати продукцію мистецтва..."

Можливо, такий вирок старим народницьким традиціям українського письменства був надто суворий і безапеляційний, однак, я вважаю, що він був історичною необхідністю: адже дальший розвиток нашої літератури пішов тією дорогою, яку прокладали тодішні новатори. Нагадаю, що іще дев'ятсот третього року Михайло Коцюбинський і Микола Чернявський звернулися зі спільним листом до українських письменників, де вимагали відмови од старих літературних канонів (цей лист можна назвати маніфестом українського імпресіонізму...). Саме тоді, на зміну етнографічно-побутовому реалізмові, приходили імпресіонізм, символізм, футуризм, а трохи згодом — неоклясицизм та до деякої міри експресіонізм.

Усі вони проіснували недовго: до початку тридцятих років, коли, замість їх усіх, упроваджено силоміць єдиний стиль, званий соцреалізмом. Варто звернути увагу на кардинальну різницю між заником етнографічно-побутового народницького реалізму та зникненням цих стилів. Старий реалізм зійшов зі сцени сам, бо він зробив своє і на початку двадцятого віку став історичним пережитком. Натомість імпресіонізм, неоклясицизм, футуризм, символізм — були ліквідовані разом із більшістю тих письменників, що втілювали ці стилі в своїй творчості.

* * *

Навіть у Сріблянського-Шаповала полемічних статтях на актуальні тоді — і, здавалося б, зовсім не актуальні тепер — теми часто зустрічаються думки, над якими зупиняєшся: і як же влучно! В одній такій полемічній статті з приводу якогось випадку, що тепер нікого не цікавить, Сріблянський дає блискучу аналізу тодішніх взаємин між українцями й росіянами. Спочатку він барвисто описує, як до ,,заможньої родини приходить бідний добродій прохати посади".

[Продовження буде]

ПРОВОДИ...

(Закінгення: зі стор. 2)

— Як село було велике, то й до сумерку — лагідно всміхнулася Ганна. — У тих часах ніхто не поспішав. Селяни були терпеливі й витривалі. До того ж, дитино, бодай раз у рік треба посвятити трохи часу тим, що сплять вічним сном. Люди тоді не почувалися відчуженими від них. Ті, що спали під білими хрестами, не переставали належати до роду, до родини живих на землі. Коли співали „Христос воскрес", відчували надію, що і вони, і ми, матимемо життя вічне. Тоді це було таке просте й зрозуміле, що навіть я, дитина, про це знала.

— А ті хліби... чи забирали їх до хати? — цікавилася Надійка.

— Ні. У нашому селі священик дарував їх бідним. Були комірники, такі, що не мали поля, хіба якусь латочку городу. Як смеркало, приходили на цвинтар з мішками, брали подарований хліб, несли на плечах до своїх нуждених хатин. Так, Надійко, як стемніло, бо соромно було виставляти на очі свою біду. У них, тих бідолах, усе був передновок...

— Що це таке? — знов спитала Надійка, не розуміючи, як може комусь бракувати хліба.

Ганна пояснила й сумовито всміхнулася: — Дай, Боже, щоб ти ніколи в житті не побачила людей, які простягають руку по шматок ласкавого хліба милостині...

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Ген. ПЕТРО ГРИГОРЕНКО

ЛЕКЦІЯ:

БОРОТЬБА ЗА ЛЮДСЬКІ ПРАВА в СРСР

30-го квітня 1979 р., о 7:30 веч.
Центральний Коледж (CCSC),
Ділорето Гол, Ню Брітан, Конн.
УКРАЇНСЬКИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ КЛЮБ

ВІД НАУКОВОГО ФОНДУ УААУП

Нам приємно публично подякувати слідуючим жертводавцям на Науковий Фонд Українсько-Американської Асоціяції Університетських Професорів:

250 дол. — Українсько-Американська Культурно Виховна Асоціяція, Клівленд;
100 дол. — М. Мельник, Кредитівка „Самопоміч" Джерзі Ситі, Р. Смик;
50 дол. — П. Демус, Ю. Залізняк;
40 дол. — Е. Яким;
25 дол. — Т. Залуцький, А. Жґута, І. Каменецький, М. Колодій, Кредитівка „Самопоміч" Нюарк;
20 дол. — О. Бак, Б, Кушнір, М. Степаненко, А. Черняк;
15 дол. — М. Попович, І. Решетепович, М. Татарин;
10 дол. — Т. Врублівський, Е. Держко, Р. Дигдало, Р. Кацала, С. Любаль, М. Мичковський, С. Небеш П. Охримович, М. Опришко, М. Озґа, Р. Петренко, Р. Проців, М. Семянчук, С. Скробач, Я. Стасик, М. Хоролець;
5 дол. — С. Воляник, В. Гриньків, В. Забіяка, М. Климишин, М. Крат, М. Ковалиско, О. Макогін, Д. Посацький, А. Процьків, А. Скальський, І. Харамбура;
3 дол. — І. Лобай;
1 дол. — М. Маєвський, Я. Маєвський.

Будемо Вам дуже вдячні за пожертви на Науковий Фонд. Не вагайтесь допомогти нам в тому, щоб створити нашу власну сильну інституцію. Пожертви є звільнені від податків і їх просимо висилати до:

RESEARCH ENDOWMENT of UAAUP
P.O. BOX 491
KENT, OHIO 44240

РІЧМОНД, ВІРДЖІНІЯ та ОКОЛИЦЯ!
УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА СВ. І. ХРЕСТИТЕЛЯ та 34-ий ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
запрошують на

ТРАДИЦІЙНІ ВЕСНЯНІ ВЕЧЕРНИЦІ

в суботу, 5 травня 1979 р.
в Our Lady of Lourdes
8200 Woodman Rd. (off Parham Road)

- КОНЦЕРТ народних танків, співів та скечів у виконанні Ансамблю „ЛИМАН" .... 7:15-8:45 веч.
- танці — Грає „РІДНИЙ КРАЙ" .... 9-1:00 ранку
- В рямках вечора відбудеться ВИСТАВКА МАЛЮНКІВ знаного українського мистця Т. КУЗЬМІВА.

Інформації: тел. (804) 232-3381 або (804) 644-4977

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінгення зі стор. 2)

ському Союзі. Ось як автор пише про це:

„Всі пасажири в поїзді розмовляють польською мовою... Це ті, які були в таборах, у тюрмах, були мучені, тортуровані голодом і каторжною працею, а тепер ідуть у польську армію. Вони надіються, що їх вивезуть із Совєтського Союзу".

Та в березні 1943 року совєтське радіо повідомило, що совєтський уряд зірвав дипломатичні зв'язки з польським урядом Сікорського, бо Сікорський хотів, щоб Міжнародний Червоний Хрест роз'яснив справу Катиня. Поляки тоді дістали совєтські пашпорти, такі пашпорти дістали і автор „У крутежі шалу" та знані нам два лікарі жиди Клярк і Найгер, яких вислали на працю в „Трудових батальонах", яких штаб був в Томську. Так закінчилося бажання дістатися до польської армії, це значить вийти з Совєтського Союзу.

Автор пригадує, як поляки у ХУІІІ столітті допомогли Москві окупувати Україну і як при цьому і самі попали в московську неволю. Він пригадує і те, як поляки відбирали коні від козаків УНР, які мусіли перейти Збруч, втікаючи від московського окупанта. Козаки мусіли віддати полякам коні. „Питання: як далеко поляки заїхали на тих конях? Дуже далеко: до Воркути, на Колиму, до Катиня".

Автор не хотів голоситися до польської армії, він працював як лікар між киргизами, де знаходив українців і поляків, що жили в Киргизії ще від Першої світової війни. Він з ними „політикував", розмовляв про те, що „Гітлер зробив військо Сталіна героями", що „історія Росії оперта на тюрмах, каторгах, ешафотах, що Сталін успадкував по царях готову структуру і систему правління з допомогою опричників і терору".

Поляк-комуніст, який сидів в тюрмі за комунізм, заявляє, що він „вибрав би капіталістичну тюрму, а не волю в Совєтському Союзі".

Цікава думка одного пацієнта д-ра Пасіки про те, коли вже провалиться большевизм в Росії. Розвал большевицької каторги може наступити тоді, коли вони будуть здемасковані, і світ переконається, що вони не комуністи, не марксисти, а фашисти; що большевицька система не демократія, а тоталітаризм", бо ідентифікація большевизму з марксистами помагає їм обманювати світ".

Автор не всюди такий поважний, як ось тут при тому, коли зможе розлетітися совєтська тюрма народів. Він знає пригадати і кілька дотепів, які свідчать про те, як люди в СССР деколи сміються хоч і знають, що авторами дотепів збудований Біломор-Канал.

Ось один дотеп, який пояснювати може нахабність москалів, які підходять до явищ і проблем з їх аналізою в аспекті своїх цілей На репрезентативному балі високого міжнародного рівня в часі танцю з польського представника впали штани. Він засоромився, вибіг із залі, забіг до парку і там застрілився.

Це саме трапилося й українцеві, який засоромився, відрікся штанів вибіг на вулицю і біг навмання та запаморочений упав під трамвай і згинув.

І москалеві трапився подібний випадок зі штанами, але він не збентежився, підняв штани і просив панів і пань, щоб допомогли йому знайти ґудзики від його штанів. А присутні говорили, що то екзотика, сміялися і шукали ґудзиків від штанів...

Дотеп дотепом, а скільки разів, починаючи від 1919 року аж досі, російський шовіністичний комунізм був без штанів, але йому дещо критичні держави допомогали й допомагають знайти не тільки ґудзики, але цілі штани.

Про книжку д-ра В. Пасіки писав в „Гомоні України" І. Білан і твердив, що автор „пише ясно і зрозуміло для кожного... і тому цю книжку радо прочитає кожний читач для науки і розваги" (7 березня 1979). Це правда, та сам І. Білан написав свою рецензію під дуже науковим наголовком: „Книга дослідів причиновости історичних процесів", що може відстрашувати читача. Книжка „У крутежі шалу" читається так легко, як найцікавіша повість, хоча в ній багато цікавих думок про релігію історіографію, гітлеризм, сталінізм, націоналізм, але вони подані у белетристичній формі, бо ця книжка, як вже було сказано давніше, не наукова праця своєю формою, а література.

Сам автор зачинає свою книжку так: „Спомини? — спитав мене мій приятель, коли побачив машинопис „У крутежі шалу".

— Можливо, — кажу, — пишу про події, які я бачив і пережив. Пишу про людей, з якими я був учасником-жертвою тих подій".

Хто почне читати цю працю, той з цікавістю дочитає її до кінця, і не пожалує тих 12 долярів, що за неї заплатив. Купити можна в автора: Dr. W. Pasicka, 252 Evelyn Avenue, Toronto, Ontario, Canada, M5P 2Z9.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УДІЛОВЦІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ в НЮ ЙОРКУ

відбудуться

в неділю, **6 травня 1979 р., о год. 3-ій по пол.**
в залі УНДому в Ню Йорку, Н. Й.

Уґандські втікачі в Кенії вітають нового міністра

Найробі, Кенія. — Тисячі уґандських втікачів ентузіястично вітали тут я вівторок, 24-го квітня, нового міністра закордонних справ Уґанди Отему Алімаді, який прибув сюди на переговори в справі відновлення торговельних зв'язків поміж Уґандою і Кенією.

„Ваша країна звільнена і уґандці вже ніколи не будуть змушені бути втікачами", — заявив Алімаді до понад 3,000 втікачів, які прибули з різних частин Кенії до Найробі. За час урядування диктаторського режиму Іді Аміна, до кенії втекло понад 20,000 уґандців, в тому багато професіоналістів з вищою освітою, побоюючись постійних шиканів і репресій.

В Уґанді танзанійські війська й уґандські повстанці вирушили в північнозахідню частину цієї країни в напрямні міста Аруа, де перебувають залишки військ Іді Аміна, з метою ширшої акції очищення терену та привернення політичної стабільности.

Повідомляємо, що в Перемишлі відійшов у Вічність наш Незабутній Друг, всіми Люблений і Шанований „Вуйко"

бл. п.

Інж. ОЛЕСЬ ЗГОРЛЯКЕВИЧ

Похоронено Його 12-го квітня 1979 р. в Перемишлі.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

В глибокому смутку —

Колеґи-Данціґери

Опечаленій Родині наше глибоке співчуття.

Ділимося з Бучачанами сумною вісткою, що у вівторок, дня 17-го квітня 1979 року, на 82-му році життя, упокоївся в Бозі

бл. п. МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА

б. УСС, письменник, мистецтвознавець і головний редактор книги „Бучач і Бучаччина".

Опечаленій Родині висловлюємо наше щире співчуття.

Замість квітів на свіжу могилу Покійного, вплачуємо 50.00 дол. на Патріярший Фонд.

За Комітет Бучачан:

Михайло Крижанівський голова — **Степан Шипилявий** координатор

У зоряне Царство Духа Предків Наших відійшов 14-го квітня 1 0979 року Дажбожого, Побратим наш, Вірний Визнавець Рідної Української Національної Віри, утвердженої в науці Учителя-Пророка ЛЕВА СИЛЕНКА, син землі чернігівської

ІВАН ФЕДОРОВИЧ МІНЕНКО

Народжений 1-го листопада 1 0905 року. Похоронений за обрядом Рідної Віри в Кергонксоні, Н. Й.

Прощай Побратиме, прощай Побратиме,
Величний і рідний прощай,
Дажбог твою душу завжди берегтиме
І дасть їй безсмертя і рай.

Прощай Побратиме, ідеш ти до Оря,
Ідеш ти до матері Лель,
Немає ні смутку, немає ні горя
У храмі небесних осель.

Прощай Побратиме, і днини, і ночі,
Не будуть тривожить тебе,
Поглянь, прославляють заплакані очі,
Життя трудівниче твоє.

Прощай Побратиме, в Дажбожі заграви
Промінням полинула вість,
Що йдеш ти до предків великої слави,
Як син їхній — праведний гість.

Прощай Побратиме, прощай Побратиме,
Величний і рідний прощай,
Дажбог твою душу завжди берегтиме
І дасть їй безсмертя і рай.

ЛЕВ СИЛЕНКО „Мага Віра"

СЕКЦІЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА
у співпраці з
УПРАВОЮ НАУКОВОГО Т-ва ім. ШЕВЧЕНКА
та
УКРАЇНСЬКИМ КОНҐРЕСОВИМ КОМІТЕТОМ АМЕРИКИ
запрошують Українське Громадянство на

УРОЧИСТУ НАУКОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ

в пошану

св. п. Проф. Д-ра МАТВІЯ СТАХОВА

в суботу, 19 травня 1979 р., о год. 4-ій по пол.
в Українському Інституті Америки
2 Схід 79-та вул., НЮ ЙОРК, Н. Й.

З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ:

- Проф. Д-р ПЕТРО СТЕРЧО, Директор Секції, — Відкриття.
- Проф. Д-р МИКОЛА ЧИРОВСЬКИЙ: „Наукова діяльність Матвія Стахова".
- Д-р ВАСИЛЬ ВЕРГАН: „М. Стахів, як публіцист і журналіст".
- Проф. Д-р ПЕТРО СТЕРЧО: „М. Стахів, як політичний і суспільно-громадський діяч".
- Проф. Д-р ВАСИЛЬ ЛУЦІВ: „М. Стахів, як людина".
- Закриття.

Запрошується всіх Учасників Конференції на скромну перекуску по вичерпанні програми.

Булава Старої Хати Братніх К! „Чорноморе"
в глибокому смутку повідомляє, що в Перемишлі помер,
Дорогий нам Друг „Вуйко", Сеніор-Лицар

бл. п.

Інж. ОЛЕСЬ ЗГОРЛЯКЕВИЧ

ПОХОРОН відбувся 12-го квітня 1979 р. в Перемишлі.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ВШ. Родині наше глибоке співчуття.

БУЛАВА С.Х.Бр.К! „ЧОРНОМОРЕ"

Ділимося болючою вісткою, що в середу, 11 квітня 1979 року, на 63-му році життя, упокоївся в Оттаві, Канада, після короткої недуги

бл. п.

Проф. КОНСТАНТИН БІДА

Св. п. Професор К. Біда студіював на Львівському й Віденському Університетах і на останньому здобув у 1943-му році ступінь доктора в ділянці слов'янознавства. Від 1952 року був професором української мови й літератури та довголітнім Головою Департаменту Славістичних Студій на Оттавському Університеті. Він був теж професором-гостем на Українському Католицькому й Українському Вільному Університетах та Головою Українського Дослідчого Інституту ім. Івахнюків на Оттавському Університеті.

Покійний був дійсним членом Української Вільної Академії Наук у Канаді, канадського Наукового Товариства ім. Шевченка та багатьох канадських та американських професійних організацій. Д-р К. Біда є автором кількох праць з української мови й літератури та ряду статтей і оглядів. Його передчасна смерть створила велику прогалину в українознавчих студіях.

Похоронні відправи відбулися в понеділок і вівторок, 16-17 квітня ц. р., в каплиці Оттавського Університету, звідки тіло Покійного було перевезене й похоронене в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Замість квітів на могилу, пожертви можна складати на Ukrainian Studies and Research Endowments, University of Ottawa (Dr. C. Bida Fund) c/o Dr T. Kis and Sen. P. Yuzyk, Ottawa, **або на Український Католицький Університет у Римі.**

Хай вічна і добра пам'ять залишиться по Ньому.

Президія УВАН у Канаді

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО ЦЕНТРУ СВ. ВОЛОДИМИРА в ЮНЬЙОНДЕЙЛ, Н. Й. — *запрошує на*

ВЕСНЯНУ ЗАБАВУ *з нагоди* ДНЯ МАТЕРІ

в суботу, 12-го травня 1979 р., год. 9:30 веч., в залі при 226 Uniondale Ave., Uniondale, N.Y.
Оркестра „СПОМИН" • Вступ — $6.00, студенти — $2.00. • **Квіти для Матерей** • **Тел.: (516) 794-5688**

Комітет Оборони Валентина Мороза, Філядельфія, Па.

„ПОХІД ЗА СВОБОДУ"

ВІДЗНАЧЕННЯ УРОДИН

ВАЛЕНТИНА МОРОЗА

Субота, 28-го квітня 1979 року
Похід пічнеться о 2-ій год. по пол. з-під Independence Hall.

Автобуси виїдуть з-під „Тризуба" та Шкіл Українознавства о год. 1:15 по пол.

В днях 18, 19 і 20 травня 1979 року при 7-ій вул. в Ню Йорку, Н. Й.
(між Другою і Третьою Авенями)

- **В програмі візьме участь біля 300 виконавців української молоді.**
- **Різні гри, смачні українські страви у заряді Комітету.**

ВЕЛИКИЙ ТРАДИЦІЙНИЙ

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

ПАРОХІЇ СВ. ЮРА

- *До численної участи запрошуємо все Українське Громадянство Великого Ню Йорку і околиць.*
- ДОХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ВИКІНЧЕННЯ НОВОЇ ЦЕРКВИ СВ. ЮРА.
- **Заінтересованих винайменням кіосків, просимо голоситися в парохіяльній канцелярії до о. ЛАВРЕНТІЯ.**

КОМІТЕТ

64-ий Відділ СУА в Ню Йорку на порозі нового року праці

Дня 21-го січня 1979 року відбулися Загальні Збори 64-го Відділу СУА, що їх відкрила голова Марія Даниш, а провадила президія у складі: Марія Савчак — голова і Олена Качала — секретарка.

З черги Софія Питляр секретарка попередніх зборів відчитала протокол з їхнього перебігу.

Предсідниця привітала голову Окружної Управи Олександру Кіршак, яка згодом подякувала Відділові за його постійну співпрацю з Окружною Управою, зазначуючи, що Відділ вповні заслуговує на вирізнення. У своєму звіті голова М. Даниш подала в загальному підсумки праці Відділу та участь у праці Округи, до якої Управи входять: О. Щурова, В. Сушків і М. Ржепецька. М. Савчак і М. Ржепецька є членами Управи Українського Музею.

Відділ брав участь у Дні Союзянки, Українському Фестивалі і Слов'янських днях у маніфестації у 45-річчя голоду, яка відбулася в Бавнд Бруку. Голова і членки заступали Відділ на бенкеті з нагоди посвячення церкви св. Юра, III Конґресу СКВУ, Наукового Товариства ім. Шевченка, 85-річчя Свободи і Фундації УВУ.

Членки Відділу займали відповідальні позиції на III Конґресі СКВУ: Іванна Рожанковська була головою статутової комісії з рамени СФУЖО, Христя Навроцька як делеґатка УККА на Конґрес була членом фінансової комісії і як заступниця голови Світової Комісії Року Дитини брала участь у її засіданні під час Конґресу. Марія Савчак заступала СУА і була членом комісії для справ Культури. До секретаріяту стипендійної акції СУА входять Поля Книш і Віра Сушків.

Завдяки жертвенній праці членок, Відділ має здорову фінансову базу і може жертвувати на цілі СУА, як наприклад закупив прозірки оборядового печива і писанок, які переслано до Музею Людини у Парижі. На завершення 50-тисячного Запасного Фонду „Нашого Життя" — Відділ склав 397 долярів, на покриття коштів видання бюлетеня Українського Музею склав 200 дол. Збірка між членками на політичних в'язнів принесла 620 долярів. Екзекутива СУА оцінила повну посвяти працю Відділу, який на XVIII Конвенції одержав Грамоту 1-го Відзначення і Грамоту Мецената Українського Музею. Закінчуючи свій звіт, голова подякувала всім, які трудилися у дружній співпраці та за зрозуміння спільних стримлінь.

Звітування членок Управи віддзеркалило пророблену працю: організаційна референтура (В. Іванусa і Л. Раковська) здобула 7 нових членок і 12 членів Українського Музею. На жаль, Відділ втратив довголітню членку Управи св.п. Стефу Салдан і членку св.п. Марію Донцову. Культ-освітня референтура (О. Щурова) влаштувала ряд вдалих вечорів: на Просфорі Лідія Крушельницька відчитала монтаж поезій з різдвяною тематикою пера жінок поеток. Доповідав Роман Савицький на тему: „Українські сюжети в міжнародній музиці" ілюстровані, награними на стрічці уривками музичних творів. Відбулася також цікава „Зустріч з нашими приятелями з американських довідників" „Хто є хто": Володимиром Барагурою, Ізою Боярською, Юрієм Костевим і Ольгою Кузьмович, яка також дала вступ про довідники. На традиційному у Відділі „Свяченому" Люба Волинець розповіла про мотиви української писанки, ілюструючи розповідь чудовими прозірками. Перший вечір по вакаціях був присвячений відомій громадській працівниці св.п. Ірені Домбчевській, п.н. „Моїй Мамі", про яку говорила дочка Христя Навроцька. На інших сходинах доповідала Іванна Рожанковська про подорож з рамени СУА до Норвегії, Австрії і Швайцарії, а також відбулася доповідь проф. д-ра Володимира Янева на тему: „Нескорений дух української жінки", що її ілюстровано прозірками з альбому Смолоскипу „Нездоланий Дух".

У виховній референтурі (Д. Костів) праця була звернена на збирання малюнків (48) і письмових спроб (5) на конкурс „Хто ми і чиї ми діти" на XVIII Конвенцію СУА, як започаткування Року Української Дитини. Суспільна Опіка (В. Сушків і Я. Салик) переводила збірку під церквою, яка є тільки частиною суми датків, які виплачує Відділ потребуючим інституціям і особам в Европі і Бразилії.

Імпрезова референтура (Г. Кіляр і М. Карпевич) влаштувала Великодній і Різдвяний Базари. Завдяки повної посвяти праці референток і їхньої комісії гарний дохід допоміг Відділові бути жертвенним. Мистецька референтура (Л. Артимишин) перевела два покази Історичної Ноші Українки в Балтіморі й Філядельфії як також успішно переводить продаж різдвяних карток „Вертеп".

Пресова референтка (Х. Навроцька) подавала дописи до „Свободи", „Нашого Життя" як також до Конвенційної Книжки. Вона приєднала дві передплатниці „Нашого Життя". Господарська референтура (М. Береза і Е. Корчинська) працювали при підготові „Просфори", „Свяченого", Українського фестивалю та усіх перекусок на ширших сходинах.

По смерті св.п. Стефи Салдан, делеґаткою до Об'єднаного Комітету обрано Марію Карпевич, яка як і попередниця звітувала про перебіг засідань Комітету. У звіті Контрольної комісії, який здала Осипа Лень в заступстві, висловлено признання здавалося б незамітним членкам Управи а саме: секретаркам Б. Ковалів і М. Барагурі, фінансовій референтці О. Качалі і касирці П. Книш за їхню взірцеву працю.

У дискусії над звітами, м.ін., забрала голос голова СУА Іванна Рожанковська висловлюючи признання Відділові, який ставиться з повним зрозумінням потреб і цілей організації, і просила про дальшу піддержку.

Номінаціна комісія у складі Л. Раковська — голова, Ірена Комар і Наталія Білоус — члени, заявила, що з огляду на 25-річчя 64-го Відділу, яке припадає у 1979 році, вона звернулася з проханням до голови і членок Управи залишитися на біжучу каденцію, на що всі погодилися і переобрано з малими змінами Управу Відділу у складі: Марія Даниш — голова, Марія Савчак — заступниця голови, Бронислава Ковалів — протоколярна секретарка, Марія Барагура — кореспонденційна секретарка, Поля Книш — касирка. Референтки: Олена Качала — фінансова, Володимира Іванусa і Люба Раковська — організаційні, Оксана Щурова — культ-освітня, Дарія Костів — виховна, Віра Сушків і Ярослава Салик — суспільна опіка, Галина Кіляр і Марія Карпевич — імпрезові, Любомира Артимишин — мистецька, Христя Навроцька — пресова, Марія Береза, Осипа Лень і Евгенія Корчинська — господарські, Ірена Падох — делеґатка до Об'єднаного Комітету. Контрольна комісія: Марія Ржепецька — голова, Марія Савицька — заступниця, Ірена Пясецька, Софія Питляр і Кіра Скоробогата — члени.

Предсідниця зборів побажала голові і Управі Відділу дальших успіхів у великій праці. По виборі делеґаток на Окружний З'їзд, Збори закінчено.

Христя Навроцька

МОСКВА НАСИЛЬНО...

(Закінгення зі стор. 1)

тонію, частину Фінляндії і Румунії.

Під час Другої світової війни і в останні роки, в міру того, як зростали загарбницький апетит і спроможність СРСР ковтнув країни Східньої Европи, Східню Німеччину; включив у сферу своїх впливів Кубу, почав диктувати свою волю різним країнам Азії та Африки...

Під покришкою „закріплення союзних основ" радянської держави, впроваджується, звичайно, на рахунок прав т. зв. „суверенних держав" — союзних республік, цілковито денаціональна „нова історична спільнота" радянського народу — ще більше поневолення народів країни.

З нової конституції тихесенько вилучується те, що безпосередньо відноситься до суверенітету союзних республік — положення про республіканські військові формації (ст. 18 Конституції СРСР 1936 року, 1944 року), про право республік на утворення таких формацій (ст. 60а), про їх право на проголошування амнестій (ст.60г) і т. д. ...

Щораз інтенсивніше переводиться цілеспрямована примусова уніфікація і денаціоналізація населення країни, також і російського, насильне прищіплювання неросійським народам казенної, державної, бездушної культури, державної мови „міжнаціонального спілкування" — що постали на основі елітарної державно-імперіялістичної „російської культури", яка має мало спільного з правдивою національною культурою російського народу, і яку охрестили „русифікація".

Усе це виразно свідчить про те, що радянське керівництво брутально порушує Гельсінкські домовлення, які воно, своїм підписом під Заключним актом зобов'язалося „шанувати", про що говорить ст. УІІІ Декларації принципів — рівність і право народів вирішувати свою долю, себто їх право, в умовах цілковитої свободи, визначувати коли і як вони бажають, свій внутрішній і зовнішній статус і здійснювати за власним міркуванням свій політичний, економічний, соціяльний і культурний розвиток.

Потоптання цього найважливішого принципу міжнародного права Радянським Союзом несе смертельну небезпеку для людства — непохитне і постійне намагання російсько-совєтської колоніяльної імперії, за всяку ціну зберегти, зміцнити і розширити себе аж до розмірів земної кулі, знищити, або цілковито деґрадувати цивілізацію на взірець ідейно-казармної рабської радянської спільноти. Соціял-імперія і свобода, соціял-імпертія і міцний, стабільний мир — несумісні!...

На знак протесту проти потоптання свободи і незалежности народів поневолених російсько-совєтським колоніялізмом і імперіялізмом, висловлюючи цілковите зрозуміння, співчуття і солідарність з ними в їх боротьбі, в цей день я проголошую голодівку.

1 серпня 1978

В. Балаханов"

Роберт Стравс буде...

(Закінгення зі стор. 1)

Щодо інших справ, які торкаються Близького Сходу, то в середу, 25-го квітня, представники Ізраїля та Єгипту на базі Об'єднаних Націй серед Сінайського півострова обмінялися ратифікованими версіями мирного договору, що його Беґін і Садат підписали у Вашінґтоні 26-го березня ц. р. Населення Єгипту шляхом референдуму ратифікували мирний договір 20-го квітня і того самого дня схвалило пропозицію перевести нові вибори до парляменту. Президент Садат повідомив, що парляментарні вибори відбудуться 7-го червня ц. р.

Між іншим, уряд президента Садата минулого вівтірка зірвав дипломатичні зв'язки із Савдійською Арабією, Кувейтом і Мавританією, які день раніше поінформували, що зривають ці зв'язки з Каїром з уваги на те, що Садат підписав мирний договір з Ізраїлем. Савдійська Арабія, одначе, не повідомила, чи теж припиняє економічні зв'язки з Єгиптом. Досі з усіх арабських держав тільки Судан і Оман підтримали єгипетсько-ізраїльський мирний договір, а всі інші члени Арабської Ліги формально схвалили встановити політичні та інші санкції проти Єгипту.

У вівторок, 24-го квітня, прем'єр Менахем Беґін повідомив, що його уряд дозволив розбудувати дві додаткові ізраїльські оселі на окупованих арабських землях біля ріки Йордану. Таких осель є вже понад 40. Того самого дня американський та єгипетські уряди гостро натаврували рішення Ізраїля розбудовувати ці додаткові оселі, твердячи, що цей крок уряду прем'єра Беґіна може стати поважною перешкодою в дальших єгипетсько-ізраїльських переговорах, зокрема щодо майбутньої долі палестинських арабів і їхніх земель.

Впродовж останніх кільканадцятьох днів члени Палестинської Визвольної Організації (ПВО) перевели кілька нападів на території Ізраїля, вбиваючи кілька осіб. Більшість із тих партизанів із ПВО були вбиті, або заарештовані ізраїльськими військовими та поліційними чинниками. Ізраїльські збройні сили у відплату бомбардують табори палестинців, які находяться в південній частині Лівану. Крім того, у Ливані продовжуються збройні зудари між ливанцями-християнами, яким допомагає Ізраїль, та ливанцями-мусулманами і членами ПВО.

У Вашінґтоні затурбовані подіями у Східній Німеччині

Вашінгтон. — Адміністрація президента Джіммі Картера затурбована розвитком подій у Східній Німеччині і обмеженням свободи для кореспондентів. Державний департамент у спеціяльній заяві зайняв становище до цієї справи і натаврував обмеження уведене східньонімецьким урядом минулого тижня. У цьому зарядженні, як відомо, відібрано право західнім кореспондентам переводити інтерв'ю з громадянами Східньої Німеччини без окремого урядового дозволу; забороняються самовільні виїзди поза Східній Берлін тощо. За недодержання цих заряджень східньонімецькі комуністи викидатимуть журналістів поза кордони своєї „демократичної" держави.

ЗСА СПРОМОЖНІ...

(Закінгення зі стор. 1)

існують альтернативні способи, які заступлять втрачені бази в Ірані.

Заявляючи, що ні він, ані члени його уряду не можуть полягати тільки на усні запевнення Москви, Президент твердив, що без САЛТ II продовжувалися б коштовні перегони в ділянці нуклеарної зброї, а також зростала б загроза війни і загроза для самого існування людства.

Того самого дня, тобто у середу, 25-го квітня, президент Картер відвідав південну частину стейту Ню Гемшир, де в 1980 р. відбудуться перші правибори. В Портсмуті він промовляв на „міському вічу", а в Манчестері взяв участь в бенкеті місцевої Демократичної партії.

Під час цих виступів Президент підкреслював, що енерґетична проблема є серйозною, і що цього літа може заіснувати брак бензини, як теж признав, що впродовж наступних кількох місяців інфляційний стан далі погіршуватиметься. Щодо енерґетичної проблеми, то президент Картер висловив невдоволення з факту, що Торговельна комісія Палати Репрезентантів минулого вівтірка відкинула його пропозицію виготовити плян відносно закриття бензинових станцій в суботи і неділі, що, на думку Президента, спричинилося б до заощадження бензини, як теж нарікав, що та сама Комісія відмовилася надати йому повновласті в справі раціонування бензини, повновласті, які він вжив би „тільки в крайнім випадку."

М. Сороку переобрано...

(Закінгення зі стор. 1)

ретар Йосиф Панчишин з власного діловодства та за недужого касира, інж. Вол. Бережана, якому м. ін. присутні рішили передати привіт і побажання скорого видужання.

Однією із важливіших праць у минулім році була, між іншим, підготова і переведення ювілейного відзначення 85-річчя „Свободи", 45-ліття „Українського Тижневика" та 25-ліття дитячого журналу „Веселка", що відбулися 16-го і 17-го вересня ц. р. у формі панелю та бенкету в залі ресторану „Дипломат", з участю редактора-емерита А. Драгана та ред. З. Снилика, як головних промовців, головного предсідника УНС д-ра Івана Флиса і його заступника д-ра Мирона Куропася, місцевих головних радних, представників і членства Відділів, та делеґатів різних громадських організацій Чікаго. Головною темою звітів і опісля дискутантів була журба за спад у членстві УНС, що зрештою у такому післяконвенційному часі є загальним проявом у братських організаціях.

У зборах, з рамени Екзекутиви УНСоюзу взяли участь: д-р Мирон Куропась, заступник головного предсідника, головна радна п-і О. Олек, головний радний інж. А. Дорошенко, та почесні члени інж. С. Куропась і п. І. Іванчук.

Про пляни праці нового Головного Уряду Екзекутиви говорив д-р М. Куропась, зокрема про програму Спеціяльної Організаційної Комісії, обраної на Надзвичайних Зборах Головного Уряду в днях 8-го -9-го вересня м. р.

Головною ціллю цієї Комісії є випрацювати і перевести в життя нові методи приєднування членів та здержати їх спад.Зокрема йдеться про молодше покоління,різних наших професіоналістів,які мають змогу забезпечувати на вищі суми себе і свої родини,як це часто вони роблять у чужих під приємствах.Практика деяких національних організацій,які переживали подібні до наших проявів спаду членства виявляють, що є можливості поправи навіть у етнічних групах, яких поселення є старше на 2-3 покоління від нашого. Як доказ д-р М. Куропась навів норвежців, 4-те покоління яких не стоїть оподалік від своєї братської організації, а навпаки переживає відмолодження, про що він мав нагоду переконатися особисто, відвідавши цю організацію. У рамках цієї програми УНСоюз останньо заанґажував окремого організатора, українського професіоналіста зі забезпеченевою практикою, з молодшого покоління, якому буде повірена акція приєднування членства зокрема серед наших молодих професіоналістів.

У дискусії на тему праці і завдань Окружного Комітету забирали голос: інж. А. Дорошенко, інж. С. Куропась, І. Іванчук, А. Іванюк, І. Сірик, мґр В. Ничай, п. Р. Припхан, п-і О. Олек, М. Ольшанський та інші приявні, подаючи цікаві думки і пропозиції на тему оживлення і покращання праці на терені Чікаго і стейту Іллиной.

На внесок Контрольної Комісії Загальні Збори уділили абсолюторію уступаючій Управі Окружного Комітету, а відтак з черги Номінаційна Комісія запропонувала вибір нової Управи на 1979/80 рр., у такому складі: почесний голова — М. Ольшанський, голова — М. Сорока, заступники голови — пп. Л. Костелина, П. Семків і А. Іванюк, секретар — С. Горалевський, касир — інж. В. Бережан, фінансовий секретар — Й. Панчишин, організаційні референти — пп. П. Костів, Е. Блідий, пресовий референт — мґр В. Ничай, культурно-освітній референти — пп. В. Матичак, В. Семків, Х. Козій, зв'язкова референтура — І. Стадник, члени — пп. І. Гавалюх, М. Карачевський, І. Сірик, П. Ґут, І. Сенчук. Контрольна Комісія: пп. Ю. Боєчко, В. Кушнір, Д. Костенюк; Товариський Суд: пп. Р. Припхан, п-і Ґльорія Пашин, інж. В. Гавдьо.

Після вичерпання програми Зборів, обраний голова подякував за вибір, закликаючи до спільної праці для добра УНСоюзу. На цьому він закрив збори.

В. Н.

ВАНДАЛИ ЗНИЩИЛИ ЛИТОВСЬКУ КАПЛИЦЮ НА ФЛЯШІНҐУ

Ню Йорк, Н. Й. — Щоденник „Ню Йорк Таймс" у числі з 25-го квітня ц. р. інформує, що невідомі вандали знищили литовську каплицю, яка була збудована коштом і працею рук американців литовського походження на площі світової виставки на Фляшінґу в 1964 році. Речники литовської громади і керівники Квінсу заявили, що у зв'язку з цим вандальським актом каплицю більше не будуть реставрувати і спалять рештки, бо вона була посвячена і одержала апостольське благословення.

Раніше литовська громада зібрала була 35,000 долярів на побудову цієї дорогоцінної, збудованої в литовському стилі церковці, яка нагадувала багатьом литовцям, які ще пам'ятають батьківщину та подібні каплички, що прикрашували майже кожну її місцевість.

Ген. Гейґ закликає...

(Закінгення зі стор. 1)

втручається в справи „третього світу", поширюючи свої впливи в тих економічно нерозвинених країнах.

Вказуючи на той факт, що на протязі останніх 15-ох років Совєтський Союз значно скріпив свою мілітарну силу, ген. Гейґ зазначив, що Москва має військові бази для своїх літаків і кораблів в Афганістані, в деяких країнах Близького Сходу та в кількох державах на східньому побережжі Африки, що становить поважну загрозу для вільного світу, бо таке стратеґічне розположення совєтських баз може відтяти Захід від багатих нафтових піль Близького Сходу, зокрема від обширу Перської затоки.

Крім того, якщо вільний світ, зокрема Америка, не реагуватимуть на совєтський експансіонізм, то багато невтральних країн силою факту будуть змушені нав'язати ближчі зв'язки з Москвою, а комуністичний Китай, якщо побачить, що Захід не веде скоординованої акції проти совєтських намагань встановити свою гегемонію, може змінити своє дотеперішнє порівняльно прихильне наставлення до країн Заходу, — твердив ген. Гейґ.

Він теж закликав уряд ЗСА та американське населення здати собі справу з факту, що „в'єтнамська війна вже давно закінчилася" і підкреслив, що сам перебіг тієї війни і її наслідки „не повинні вирішувати напряму теперішньої американської закордонної політики".

Коментатори вказують, що цими словами Гейґ таврував тих членів уряду ЗСА і американського народу, які через поразку під час в'єтнамської війни вважають, що Америка тепер не повинна брати активної участи в намаганнях полагодити конфлікти в інших частинах світу.

Щодо постійного зросту військової сили Совєтського Союзу, то ген. Гейґ вказав, що впродовж останніх кільканадцятьох років видатки Москви на мілітарні потреби збільшувалися по 4-5 відсотків річно, а видатки країн НАТО фактично зменшувалися. СССР призначує на військові потреби 11-13 відсотків із річного Загального національного прибутку („Гросс Нешинал Продукт"), а ЗСА порівняльно дуже малий процент. Однак, ген. Гейґ висловив вдоволення з того факту, що всі члени НАТО, здаючи собі справу із загрози з боку Совєтського Союзу, погодилися збільшити свої річні оборонні бюджети на 3 відсотки, післяврахування інфляційного фактора, щоб таким чином не допустити до мілітарної переваги комуністичного блоку.

Він закликав Захід використовувати свою перевагу в економічних, політичних та інших ділянках, „щоб в рамках міжнародного права" ввести потрібні зміни в теперішньому світі, зміни, які запевнили б мир, справедливість і добробут для всього людства.

Відносно поголосок, що після його резиґнації з двох згаданих командних постів він плянує кандидувати до Сенату ЗСА, або навіть на президента країни, ген. Гейґ сказав, що „не дійшов до жадного рішення щодо моєї майбутности", але заявив, що не має „жадних політичних амбіцій", додаючи, що колишньому військовикові переважно важко звикнути до кар'єри політика, а крім того населення країни не завжди прихильно задивляється на колишнього вояка на пості президента чи члена Конґресу.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!